

Vélemények, kérdések, javaslatok a Kisoroszi Strandfejlesztés RMT Vezetői Összefoglalójához

Veró György

2019.04.26.

Az Összefoglaló összefoglalása és értelmezése:

Az Összefoglaló az alábbi előfeltevésekből kiindulva vezeti le Kisoroszi fejlesztésre szoruló elemeit:

- az elmúlt években megnövekedett turizmus jelentős terhet ró a lakosságra és a környezetre
- a turisztikai szolgáltatások színvonalát növelni kell
- hiányzik a Duna-parti fürdőzés keretrendszere
- fontos a falu adottságainak környezeti és társadalmi szempontból fenntartható és elviselhető módon történő kihasználása
- a Szigetcsúcs infrastruktúrája nincs felkészülve az elmúlt években tapasztalt számú turistára
- prognosztizálható a turizmus fejlődése (azaz a turisták számának növekedése?)
- a nagyszámú turista jelenlétét az infrastruktúra fejlesztésével lehet elviselhetővé tenni
- napi 1200 fő jelenlétével kell számolni (naponta, vagy egyidejűleg?)

Ezekhez az előfeltevésekhez kapcsolódik két további, ki nem mondott előfeltevés, amelyekre csak az Összefoglaló egyéb megállapításai utalnak:

- a turisták számát nem lehet csökkenteni
- a Szigetcsúcs a falutól elkülönülten működő terület

Ezekből a feltevésekből kiindulva az Összefoglaló az alábbi intézkedéseket látja szükségesnek:

A fürdőzés hiányzó keretrendszerét a hivatalos stranddá minősítéssel kell megteremteni. A hivatalos stranddá minősítéssel együtt jár a kiszolgáló infrastruktúra, amely az Összefoglaló szerint egy darab tartózkodó helyiség a vízimentő és takarító személyzetnek (és a mentőcsónak). Nem tudom, hogy az OTÉK szerinti WC kapacitást is a hivatalos stranddá minősítés követeli-e meg, mindenesetre az 1200 fővel és az OTÉK számaival számolva csak WC-kre 10 db 20 lábas konténer kell. (Ehhez jön 2 db ugyanekkora büfé konténer, plusz a vízimentő/takarító helyiség.)

1200 emberrel számolva az Összefoglaló szükségesnek látja a Szigetcsúcs ösvényeinek biztonságosabbá tételét is. Ugyancsak ebből a látogatószámból kiindulva, valamint a vízbázisvédelemre hivatkozva tartja szükségesnek a szennyvízelvezető rendszer kiépítését a Papgödörtől a Szigetcsúcsig. Szintén a turisták nagy számából kiindulva említi meg az Összefoglaló új parkolóhelyek kialakítását. Nem tudom, hogy a nyitott kerékpársáv jelenti-e az útburkolat szélesítését a kerékpársáv nélküli kétszer egysávos úthoz képest, de ha igen, azt megint csak az 1200-as turistaszám indokolja.

Az Összefoglaló mindezekén felül indokoltnak tartja a balesetveszélyes, torzult lombkoronájú, odvas fák felülvizsgálatát, koronaformáló vágását, esetleg inváziós fajok egyedeinek kiszedését, és a mobil infrastruktúra közvetlen közelében a növényzet gyérítését.

A fejlesztések eredményeit fenn kell tartani. Az Önkormányzat ezirányú költségeit a Szigetcsúcs üzemeltetésének bérbeadásából befolyó bevételből kívánja fedezni.

Véleményem:

Az Összefoglalót alapvetően ugyanabból az alapállásból véleményezem, mint a decemberben ismertetett Fejlesztési Koncepciót. Az Összefoglaló és az RMT készítői számára szívesen elküldöm ezt az anyagot.

Néhány konkrétabb alapelv, amely meghatározta a véleményalkotásomat:

- A talaj leburkolások minimalizálása.
- Turistacélcsoport elemzés (ld. a januári véleményben).
- A Szigetcsúcs és a Duna-partok nem az épített (beleértve a táj-, kert-, parképítészeti is), hanem a természeti környezet részei. Az ökoturisztika korszerű elvei szerint a természetben egyre kevésbé jellemző a komplex, tájatalakító infrastruktúra kialakítása, más megfogalmazásban hangsúlyosabbá vált a természettel, természeti jelenségekkel szembeni alázat, tehát az a szemlélet, ami szerint a természeti környezettől nem az emberi kényelem maximális kiszolgálását várja.
- A tehermentesítő fejlesztéseknek meg kell előznie a szolgáltatási színvonalat emelő, de ezzel a turisták számát is potenciálisan megnövelő fejlesztéseket.

Két szempont mentén olvastam az Összefoglalót: a falu kül- és belterületét egyaránt sújtó autóforgalom kezelése és a Szigetcsúcs, mint természeti terület állapota.

Az Összefoglalóból számomra kirajzolódó gondolatmenet a következő csapdát rejti:

Az előfeltevésekből, főleg a turisták megváltoztathatatlanul nagy számából az következik, hogy nagyértékű beruházásokra van szükség. A nagyértékű beruházások eredményeinek fenntartása magas költséget jelent majd az Önkormányzat számára. A fenntartás költségeit az Önkormányzat a szigetcsúcsi infrastruktúra bérbeadásából nyert bevételből fedezi. A nagy értékű beruházások drága fenntartását magas bérleti díjból lehet fedezni. A magas bérleti díjat a Szigetcsúcs üzemeltetője nagyszámú turista ellátásából tudja kigazdálkodni.

Magyarul az az előfeltevés, hogy a turisták létszáma megváltoztathatatlanul magas, és az ebből levont következtetés, hogy ezt költséges infrastruktúrafejlesztéssel lehet kezelhetővé tenni, a fenti gondolatmenet alapján konzerválja, rosszabb esetben tovább növeli a turisták számát.

A turisták számát, ami az Összefoglaló szerint jelenleg közel van az ökológiai és társadalmi eltartóképességhez. Ha az autóikkal együtt nézzük a turistákat, továbbá nem a falutól elszigetelt, külön területként tekintünk a Szigetcsúcsra, akkor az elmúlt években jellemző turistaszám nem közel van, hanem jelentősen meghaladja a falu társadalmi eltartóképességét, érezhető életminőségromlást okozva az itt lakóknak.

Az Összefoglaló logikája úgy konzerválja vagy növeli a turisták számát, hogy a tömegturizmus negatív lakossági hatásainak – elsősorban a falun belüli autóforgalomnak – a csökkentését az Összefoglaló csak nagyon felületesen érinti. A parkoló rendszer említés szintjén kerül szóba, az emberek utaztatására a falu előtti parkoló és a Szigetcsúcs között az egyetlen utalás a falu előtti parkoló, mint gumikerekes kisvasút fordulója. A kisvasút töltőhelye szerepel a költségvetésben (valamint az üzemeltetése a majdani üzemeltetési költségek között), maga a kisvasút viszont nem.

Adott tehát egy fejlesztési csomag, aminek egyik kimondott, megfogalmazott célja, hogy növelje a Szigetcsúcs turisztikai vonzerejét, de anélkül, hogy azt megelőzné az autóforgalom megfékezését célzó fejlesztés teljeskörű megvalósítása és üzembehelyezése, a minden bizonnyal nem egyszerű parkolási, parkolásellenőrzési stb. rendszer kidolgozása, valamint a tömegközlekedésre ösztönző rendszer kidolgozása és a kommunikáció a Kisorosziba jönni szándékozók felé.

Egyetértek az Összefoglalóval az alábbi előfeltevésekben:

- A turizmus utóbbi években tapasztalható mértéke jelentősen terheli a környezetet és a lakosságot.
- Cél a falu adottságainak környezeti és társadalmi szempontból fenntartható kihasználása.

Véleményem szerint azonban az Összefoglaló logikáját megalapozó előfeltevések egy része téves. Ezek:

- A turisztikai szolgáltatások színvonalát növelni kell.
Miért kell növelni a szolgáltatások színvonalát? Mi indokolja ezt? Milyen olyan igény indokolja ezt a turisták részéről, ami nem ütközik a helyi közösségi érdekekkel?
Véleményem szerint semmi nem indokolja a turisztikai szolgáltatások színvonalának emelését. A szolgáltatások színvonalának a lehetősége nyílna meg, ha az ezzel járó nagyobb kereslet már egy kiépített forgalom kezelő rendszeren keresztül érkezne.
- Hiányzik a Duna-parti fürdőzés keretrendszere.
Mit jelent az a kifejezés, hogy keretrendszer? A Szigetcsúcon 100 éven túlnyúló hagyománya van a nulla, majd később minimális infrastruktúra melletti fürdőzésnek. Az én értelmezésemben a fürdőzés keretrendszere ez alapján megvan, jó hosszú ideje.
A 46/2001. (XII. 27.) BM rendelet a szabad vízben való tartózkodás alapvető szabályairól számú és című jogszabály alapján a Szigetcsúcsnak – vízállástól függően - nagyságrendileg 100-200 méter hosszú Kis-Duna oldali partszakaszán tilos a fürdés. A Szigetcsúcs zömén ezen jogszabály alapján legális a fürdőzés. A jogszabály – mások mellett - a hajóútban és bizonyos művek 100 m-es körzetében tiltja a vízben tartózkodást. Ez a Szigetcsúcs esetében egyetlen hajóút jelző zöld bóját jelent a Kis-Dunán. Ennek a változó hosszúságú partszakasznak a tilos jelzéssel kijelölése két db mozgatható oszloppal nagyságrendekkel olcsóbb a Szigetcsúcs egy másik helyén hivatalos strand létesítésénél.
A Duna-parti fürdőzés keretrendszere tehát mind történetileg, hagyományosan, mind jogszabályilag adott.
- A Szigetcsúcs infrastruktúrája nincs felkészülve a megnövekedett számú turistára.
Véleményem szerint a Szigetcsúcs nem kezelhető elkülönítve a falu többi részétől. Nem a Szigetcsúcs, hanem az egész falu infrastruktúrája nincs felkészülve a tömegturizmusra.
- Prognosztizálható a turizmus további fejlődése.
Úgy érzem, hogy az Összefoglaló szerint a falunak semmi ráhatása nincs a turisták számára, vagy pl. arra, hogy a turista milyen közlekedési eszközzel érkezik. Ezzel szemben az ilyen szempontból szerencsés elhelyezkedésű, folyóágtól ölelt zsákfalunknak szándék esetén forgalomszabályozási (beleértve a parkolóházat is), közösségi közlekedésre ösztönző, kommunikációs eszközök állnak a rendelkezésére, amelyekkel befolyásolhatják a turisták számát és viselkedését.
- A nagyszámú turista jelenlétét az infrastruktúra fejlesztésével lehet elviselhetővé tenni.
Ezzel természetesen részben egyetértek, azonban két dolgot szeretnék hozzáfűzni. Az egyik, hogy az infrastruktúrafejlesztésen kívül az előbb említett ösztönző és kommunikációs eszközök is rendelkezésre állnak. A másik, hogy nagyon nem mindegy, hogy milyen infrastruktúrát fejlesztünk. Kisoroszi Fejlesztési Konceptióhoz adott véleményemben is jeleztem, hogy fontos lenne a fejlesztések hangsúlyát áthelyezni a Szigetcsúcsról az autóteher csökkentését célzó fejlesztések felé.
Engem korábban az emberek száma nem zavart a Szigetcsúcon. Az autók száma a Szigetcsúcon és faluban annál inkább. Viszont ha ennyi turistához valóban ilyen drasztikus beavatkozások szükségesek a Szigetcsúcon, akkor nem ezeket a beavatkozásokat, hanem a turisták létszámának visszaszorítását látom szükségesnek.
- Napi (vagy egyszerre a Szigetcsúcon tartózkodó?) 1200 emberrel kell számolni.
Ezzel szemben megítélésem szerint meg kellene határozni az elviselhető létszámot, és a fenti eszközökkel (közlekedésszabályozás, parkolóház, közösségi közlekedésre ösztönzők, kommunikáció) le kell szorítani a látogatók számát erre a mennyiségre.

- Vízbázis védelmi szempontból releváns a Szigetcsúcs szennyvízkezelése. A [Fővárosi Vízművek térképe](#) szerint a Szigetcsúcs és tágabb környezete a Szentendrei-szigeten található legkevésbé szigorúan szabályozott hidrogeológiai B védőterület része, ahol pl. a mezőgazdasági tevékenység nagyrészt az általános jó gyakorlatnál nem szigorúbb előírásokkal végezhető. Ettől függetlenül természetesen a fekete szennyvíz szikkasztása nem lehet megoldás, a kezelésére megoldást kell találni.

A téves előfeltevésekből úgynevezett csővégi megoldások következnek. A cső elején bemegy a rengeteg, jórészt autós turista, a cső végén pedig valahogy próbáljuk kezelni a kiömlő tömeget, ahelyett, hogy a cső elején próbálnánk megoldani a problémát, elérve, hogy kevesebb turista jöjjön, és még kevesebb autós turista jöjjön. A Szigetcsúcson próbáljuk meg kezelni a rengeteg embert (és autót, amíg az autókat kint tartó rendszer nem üzemkés), ahelyett, hogy a falun kívül, forgalomszabályozási, díjszabási, tömegközlekedésre ösztönző, kommunikációs eszközökkel próbálnánk a turisták létszámát az elviselhetőre szorítani.

A Szigetcsúcs zezugos ösvényeinek, odvas, változatos lombkoronájú fájnak ráncba szedése két dolgot számol fel: azt a vadregényességet, ami miatt feltételezhetően a legtöbb szeretnek odajárni, valamint a természeti, pl. madártani értékek nagy részét. Idő hiányában ezt ebben a levélben nem tudok bővebben kifejteni.

A további, szorosan természetvédelmi szempontokra (a fejlesztések hatása az élővilágra, azon belül a madárvilágra) idő hiányában most nem tudok kitérni, a 2019.04.26-i tájékoztatón ezt készséggel megteszem. Ezek közös lényege, hogy a Szigetcsúcsot meg kell hagyni a természeti környezet részének, és a turistákat kiszolgáló infrastruktúrát a Natura 2000 területen kívül, azaz a jelenlegi sorompó falu felé eső oldalán, a jelenlegi büfé környezetében javaslom megvalósítani.

Ugyancsak nincs időm írásban kitérni a mobil infrastruktúra (pl. konténerek), a padok, a „cuccmegőrző” külső megjelenésére egy olyan faluban, ami eddig nagy hangsúlyt fektetett az épített öröksége megőrzésére, és az abba illeszkedő új/felújított köz- és magánépületek létesítésére.

Kérdéseim:

Miért szükséges növelni a turisztikai szolgáltatások színvonalát? Ez elsőre meglepő kérdés lehet, mégis érdekelne a válasz.

Min alapul az 1200-as (1500-as) látogatószám? Ez mint maximális kapacitása szerepel a Szigetcsúcsnak, vagy a feltételezések szerint az elmúlt évek forgalmas hétvégéin nagyságrendileg ennyien jöttek is?

Az Összefoglalóból nem egyértelmű, hogy a sokszor hivatkozott 1200 ember napi látogatószám, vagy a területen egyszerre tartózkodók létszáma. Melyik?

Miért szükséges a hivatalos strand kijelölése?

Az OTÉK szerinti WC számokat a hivatalos strand státusz teszi kötelezővé?

Az OTÉK szerinti vagy a költségvetésben feltüntetett konténer számok a mérvadók?

A Natura 2000 terület természeti állapotának jogszabályban (275/2004. Kormányrendelet) előírt fenntartási szempontjait figyelembe vették az RMT készítéskor?

Reálisnak látják a 2019. december 31-i megvalósítási határidőt?

Az ivóvíz nincs már kint a Szigetcsúcson? Működő csap van, ez kútról megy?

A Szigetcsúcson jelenleg két WC épület van – csak az egyik marad meg? (Egy épület karbantartásáról van szó az Összefoglalóban.)

A parkolóhelyeknél melyik területet jelenti a Papgödörrel utcával szembeni terület?
A Hősök terén parkolást hogyan kell elképzelni?

Ha a jelenlegi turistaszám nem csökkenthető, mert nincsenek rá eszközök, akkor milyen eszközökkel garantálható az, hogy a turistaszám ne növekedjen? Többször, több helyen elhangzott, hogy nem szeretnénk, hogy több turista jöjjön. Ha ezt meg tudjuk oldani, akkor azt is meg tudjuk oldani, hogy kevesebb ember jöjjön, mivel ugyanazokkal a szabályozási eszközökkel lehet a két célt elérni.

A jelenlegi nomádkemping funkció hogyan illeszkedik a vázolt jövőképhez?

Vizsgáltak alternatív, adott esetben olcsóbb fekete szennyvíz kezelő lehetőségeket?

Mi a helyzet a Nagy-Dunai rév újraindításával? A Fejlesztési Koncepciónak ez egy kulcs eleme volt.

Javaslataim:

- A rendelkezésre álló forrásokat a Szigetcsúcs állandó és mobil infrastruktúrája helyett (az útburkolás meghagyásával)
  - o a falu előtti parkoló,
  - o a parkolási rendszer,
  - o a faluba bejövő forgalmat szabályozó rendszer,
  - o az emberek falu előtti parkolóból a Szigetcsúcsra szállítását végző kisvasút/e-busz,
  - o a tömegközlekedésre ösztönző rendszer,
  - o profi kifelé irányuló kommunikáció,
  - o valamint a Nagy-Dunai rév újraindításának infrastrukturális feltételeinek megteremtésére fordítsuk
- A Papgödör utca és Szigetcsúcs közötti út jelenlegi szélességű burkolását az emberek kisvontatos/e-buszos szállítására érdekében támogatom
- Javaslok a finanszírozó felé jelezni, hogy a fenti forrásátcsoportosításon kívül a megvalósítás határidejét legalább egy évvel szeretnénk kitolni
- Javaslok a tömegturizmus okozta problémákat orvosoló számtalan megoldási lehetőséget szakértők bevonásával alaposan, időt nem kímélve és a lakosságot bevonva körbejárni a közlekedésfejlesztéstől (ez meg fog most történni) a szennyvíz kezelés alternatíváin át a természetvédelmi kezelési és egyéb kérdésekig.
- Javaslok meghatározni egy vélelmezhetően elviselhető turistalétszámot (pl. 600), és a korábban említett eszközökkel törekedni a létszám leszorítására erre a mennyiségre.